

EL CRIT

La Lliga sap que els obrers no la votaran. I perquè no votin l'Esquerra ha estampat unes peces de deu cèntims — sempre l'amor als diners! — en les quals peces recomana: «Obrers: no voteu. F. A. I.»
Ara, els obrers tenen la paraula. Esperem que no es deixaran enganyar.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer de l'Om, 8

Barcelona, 16 novembre 1932 ANY I - NÚM. 1 Preu: 30 cts.

OBRINT LA PORTA

Nosaltres, els qui redactem aquest periòdic, també tenim un programa. Si no el tinguéssim, no sortiríem a fer un periòdic. Un programa és convenient com el pa que mengem. I és just que abans de començar, aquest programa el sapiguem els nostres llegidors. Si ens el reservéssim per a nosaltres, no fariem res. Nosaltres ja ens el sabem de memòria.

Heu-vos ací el nostre programa. Fixeu-vos-hi, senyors, que de programes com aquest no en surten cada nit. Fixeu-vos-hi, que és un programa de festa major.

Aquest periòdic que teniu a les mans, si sou homes honrats — i perdoneu-nos que us tutegem, però penseu que estem en temps de democràcia i si no ho fèiem així quedaríem malament —, si sou homes dignes; si no viviu a l'esquena d'una dona fent-vos passar per intel·lectuals; si no sou homes de lletres més aficionats a les lletres de canvi en les quals ha intervingut el Banc de Catalunya, que a les altres; si no feu pudor de capellà o de burgès, és un periòdic que us plaurà.

Si sou, però, homes — i ja és molt dir —, de la Lliga, o d'Acció Catalana, no sabem pas que és pitjor, no passeu endavant. Us convé més el «D. I. C.», el «Patufet», «La Publicitat», «La Voz de su amo», o qualsevol altre paperot igualment infecte, sense oblidar «El Be Negre» fill putatiu, — però molt putatiu! — de «La Publi».

Tindrem un llenguatge dur, aspre, violent, discordat, net d'eufemismes. Nomenarem les coses pel seu nom, parlarem sense embuts, clar i català. I el nostre llenguatge a molts no els hi farà cap gràcia. Per ells serà un xàfec per al qual no trobaran paraigües: ni els paraigües de la bandarrereria que fins ara han emprat amb tant d'èxit: amb tant d'èxit entre els altres bandarres.

No farem el savi: entre altres raons perquè ja n'hi han masses que el fan i la gent ja està tipa de savis. Sobretot d'aquesta mena de savis de tot a 0'65.

Farem ço que no han fet mai els que ja eren els nostres enemics abans de sortir aquest periòdic i que, sortosament, encara ho segueixen essent: donarem la cara. Cosa que ells no poden fer, que no han fet mai. Ells — ai, las! — donen una altra cosa. I sembla que els hi agrada.

Aquest periòdic serà un periòdic de lluita, d'atac, de combat. Feia massa temps que aguantàvem les bajanades, les bandarres, les im-

pertinències de quatre que només tenen mala baba. Però la mala baba es guareix amb xarop de bastó. I nosaltres volem que la ploma, en les nostres mans, esdevingui un un bastó. Un bastó que pegui a tort i a dret, però sempre als qui en siguin mereixedors.

Es per tot això que llencem al poble aquest periòdic: aquest periòdic que, — per això l'hem batejat amb el nom de CRIT — cridarà

més que ningú. Però mai no cridarà contra l'home honest, just, digne, tal com feien fins ara els qui amb veu de femella, cridaven i convertien un periòdic en safareig: un safareig en el qual no s'atrevien a rentar la roba llur perquè la tenen massa bruta i hauria fet tanta pudor — pudor de bestiesa, d'impotència, de cinisme de la més baixa qualitat —, que a Barcelona no s'hauria pogut respirar.

Les més de les vegades atacarem: perquè la majoria del nostres enemics no ens els podem prendre seriosament, i perquè venim a fer broma. Volem demostrar que nosaltres també sabem fer broma: broma que a molts els farà tant mal efecte com l'amoniac que els donen cada matinada.

Aquest és el nostre programa, I com que ací no s'enganya ningú, el complirem.

ELS SOMNIS DE LA LLIGA...

si guanyava, que no guanyarà.

ALLÒ DE SEMPRE

Allò de sempre és la salutació que en aparèixer dedica un periòdic nou als que ja son vells, àdhuc a aquells que de tan vells ja fan pudor de ranci.

Això, aquest costum, és tan costum que ja ha esdevingut tradicional. Per tant, encara que nosaltres no som tradicionalistes—som tot el contrari de tradicionalistes! no podem passar endavant sense complir aquest deure. Però el complirem a la nostra manera, que, pel sol fet d'ésser nostra, ens resulta la millor.

Nosaltres, en aparèixer a la llum pública—massa pública per a alguns—, saludem la bona Premsa, que és la d'esquerra. I saludem els homes honorats, que són els d'esquerra. Amb els altres no hi volem tractes... És a dir, sí: hi volem un tracte: el de la garrotada.

Als nostres amics els desitgem molts anys de vida i de República, de tranquil·litat i bons aliments. Als nostres enemics, un estiu de molts anys a Villa Cisneros, i en tornar, si tornen, un còlic miserere.

Ens sembla que no us podeu pas queixar de la salutació.

ENS DIU LERROUX

"O governaré, o em fornaré rebelde" ... i llavors, ai!..."

Barcelona - Madrid - San Rafael - Madrid - Barcelona.

Un viatge en automòbil, acompanyant al "caudillo", el qual ens concedeix, a San Rafael—el nom no fa la cosa, perquè Lerroux, encara que visqui a Sant Rafael, és laic, laic del tot—una entrevista.

Concedida, concedida, ben bé, no. Li diguerem que erem redactors de "El Progreso", i com que sembla que fem cara de radical, ens cregué. Més tard, no volgué, però, que li féssim la entrevista. Ens digué que ell

—Vol dir?

—Ja ho vaig assegurar en un miting. Nosaltres som un partit preparat i disposat a assolir el govern de Catalunya, el d'Espanya ens vindrà de retop, perquè Azaña és veuria obligat a dimitir i la única solució republicana som nosaltres, els radicals.

—El senyor Giral seria ministre de Finances de Catalunya?

—Qui ho dubta! En Casimiret, en qüestions financeres, és tot un especialista. I a Foment, potser en Santamaria, un altre especialitzat.

—I l'Aureli Lerroux, que fa poc estigué a Barcelona?

—Aquest ja el tinc ben endegat. Està a la Telefónica i es guanya bé la vida. He de donar satisfacció a altres familiars que esperen. Creuïm que aquesta és una gran preocupació per a mi. Vostè no sabrà, potser, que som noi germans, i que ens diuen la família dels "As"...

—No, ho ignorava.

—Sí. Tots els germans tenim noms que comencen per "As". Alexandre, Aureli, Artur, Armand, Amèlia, Adriana, etc.

—Es curiós! Però, passant a una altra cosa, don Alejandro, com és que vostè té tants enemics?

—Enveges! Demés, no són polítics; el que jo entenc per polítics. Recordo el cas de Pi i Margall. Jo volia fer la revolució, perquè el moment era propici. Doncs l'home s'hi oposà i em va obligar a deixar-lo per anar-me'n a Bilbao, on, amb l'ajuda de Domènec Pallares, pensava fer l'aixecament.

—I es va fer la revolució?

—No, perquè l'ocasió va passar tan prompte com vaig arribar-hi. Però de Pi no n'he volgut saber mai més res... M'estimo més anar a la meua.

—Es clar, un polític deu ésser, abans de tot, independent.

—Per això mateix vaig desfer-me de la Conjunció Republicana - Socialista l'any 1910. Els meus amics de l'Ajuntament de Barcelona varen fer un contracte avantatjós amb una empresa—el negoci que s'anomenà del "cals, guix i ciment". Doncs bé, en ple Parlament, i plantejada la qüestió per en Carner, que per això no ens podem veure, als meus companys Azcàrate i Pau Iglésias em demanaren explicacions, al·legant que allò que havien fet els meus amics era un negoci brut. Vaig defensar els radicals barcelonins i com que no em cregueren, vaig enviar en orris a Azcàrate i Iglésias. Des de llavors els socialistes em tenen mania.

—Injustificada.

—Del tot. I per això he deixat tants homes enrera en el curs de la meua vida política: Albornoz, Ortega i Gasset, Baroja, havien estat radicals. Però volien passar-me davant, i com que en el partit radical no vull altre "caudillo" que jo, qui no ho vulgui així, no fa cap falta. Per això molts em són enemics, ara. No poden pair que el meu prestigi els hagi estat sempre superior...

—Símpaties.

—No; sistemes. Jo sempre ofereixo sucre i dono vinagre.

—Home!

—Es la veritat. Sucre perquè vinguin amb mi. Però vinagre perquè tastin les amargors de la vida política. Si després tenen paciència, el triomf arriba. Tot és qüestió de paciència.

—En això crec que els radicals aventatgen a Job...

—No ho cregui. Ja m'apreten, ja. M'obligaren—hom a vegades, és feble—passar-me a l'oposició perquè veiéren que Alcalá Zamora em prenía la presidència de la República i Azaña la del Govern. Ara, si al menys a Catalunya... Perquè jo, sigui dit entre nosaltres, sóc molt modest. Vull col·laborar a la consolidació del règim des de qualsevol lloc. La qüestió és col·laborar. I si no fos pel meu prestigi i pels meus partidaris, amb una Direcció General m'acontentaria...

—Però els seus se sentiren decebuts.

—I es necessari mantenir l'esperit de sacrifici. Cal sacrificar-se tantes vegades com sigui necessari.

—Però l'hora arribarà.

—I llavors tots tindran el que es mereixen per la seva perseverància. Jo sempre he estat el mateix: agrait amb els amics.

—Sí, senyor. Recordo el cas d'un tal Toribio Sánchez...

—El meu gran amic d'Amèrica! Veu? Això demostra com sóc jo. Quan l'any 1909 vaig anar a Amèrica, Toribio Sánchez, un compatriota riquíssim, se m'oferi amb tot i per tot. Doncs bé. Quan va venir a Barcelona, el vaig fer diputat a Corts, això que, encara que tenia molts diners, no sabia dir "Bon dia"...

Allò del Tresor?

—Sí! El Tresor de la República! Sis milions que diuen que van enviar d'Amèrica i que després van desaparèixer, acusant-se'm a mi, per no perdre el costum. Fantasies! Els enemics mai m'han mancat. Però ara les coses aniran d'altra manera. El Partit Radical és fort, és potent! Sobretot, després dels reforços rebuts. Gent de posició, de cultura, gent preparada. Si això em fallés, si amb aquesta "élite" al costat no arribo a governar, tornaré als meus temps del 1904. Tornaré a ésser "rebelde" i "barbaro".

—Als temps de "Rebeldes, Rebeldes, levanted el velo a las novicias y haciedas madres!"

—Ben bé a allò, no, perquè ara tinc quatre capellans a la meua minoria parlamentària... Però a l'acció, sí...

Don Alejandro té feina. Rep una dotzena de comissions, despatxa una voluminosa correspondència, saluda la família, i altre cop a fer eleccions, o sigui cap a Barcelona. Pel camí, ens ha recomanat, altra vegada, que del dit, res.

—Serà servit—hem fet nosaltres.

I ja ho està.

EL REPORTER FANTASMA

A TORT I A DRET

QUI DEU ÉSSER L'AUTOR?

Aquell minyó que signa J. M. Planes i que tan conegut és a "La Publicitat" i a "La Criolla", publicava el passat dia onze un conte al diari d'Acció Catalana. El titulava "El culpable" i el donava per original. Qui deu ésser l'autor d'aquest conte? Perquè, segurament, no és J. M. Planes.

EL PAPU

El Papu és Sagarra. No el poeta; el regidor, que és tan dolent com el poeta. Sagarra és el Papu de l'Ajuntament.

I ja veieu el que són les coses: abans, els papus feien por: ara fan riure. Si l'Ajuntament celebrés sessions infantils, el senyor Ferran de Sagarra faria les delícies de la mainada. I això que, físicament, el seu aspecte no és pas massa alegre. Ell vinga voler fer de Torquemada, d'home terrible. Però als companys de consistori, als uixers, al públic de les tribunes, el senyor Sagarra els fa una gràcia extraordinària.

Sabeu com li diuen? El "Pepe Marqués" de l'Ajuntament.

Ventosa i Calvell va ésser ministre del darrer govern monàrquic.

Ventosa i Calvell, una vegada proclamada la República, es dedicà a desprestigiar-la.

A Ventosa i Calvell encara no se li ha aplicat la Llei de Defensa de la República.

Ventosa i Calvell encara pot parlar en públic!

L'autonomisme hipòcrit dels "radicales", es va demostrar minimitzant l'Estatut. La sinceritat democràtica i republicana, la varen demostrar en el període de gestació de la "sanjurjada". L'ètica, l'han demostrada els "Miliànos", els March i llurs sucursalistes a l'Ajuntament de Barcelona. L'anhel renovador l'han patentat amb la rabiosa oposició al socialisme i devenint com a partit, al punt de convergència de totes les desferres monàrquiques i pupistes.

Electors de Catalunya! Cal acabar amb el detritus polític conegut per lerrouxisme!...

"L'Anarquista de Terrassa", Cambó mediocre, és un altre encert vostre com la germanofília dissimulada que us va fer dir una heretgia històrica contra la Bèlgica màrtir, o com el vostre dinastisme inveterat que va culminar en aquell famós "Centro Constitucional"...

Un Ventosa, un Cadafalch, un Güell en la vostra candidatura, demés de l'afrent als sentiments republicans del poble català, suposa la consagració definitiva de la vostra talla de "vident", la vostra fina percepció dels "problemes vius", dels fets concrets...

solament parlava quan era l'hora, ni més aviat ni més tard. Ara, que una conversa si que la podríem tenir. Per això ens convidà a acompanyar-lo en el seu viatge Barcelona-Madrid i tornada—aquest viatge que fa set vegades cada setmana—perquè li ressenyessim al periòdic radical. Això si ens ho permetia, però res més. Del que parléssim, ni un mot. Seria una conversa particular entre amics. Li prometérem fer-ho així, i també s'ho cregué. És clar.

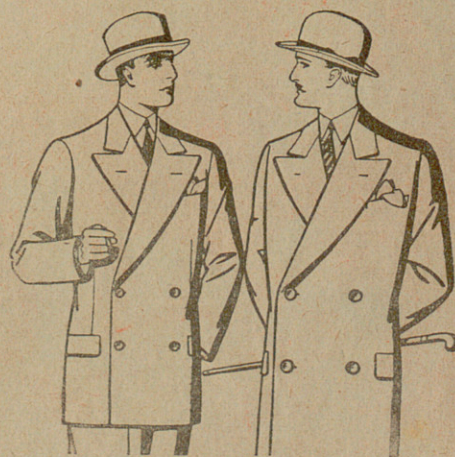
Passem per alt les incidències del viatge, perquè el férem de nit i dormirem. I plantem-nos a Sant Rafael.

Descansen. Unes copetes, un cigar de bon tamany—de qualitat, no tant—i:

—Què ens diu de nou, Don Alejandro? Com veu les prosperes eleccions a Catalunya?

—Amb optimisme. Jo sempre sóc optimista. No tinc perquè no ésser-ne. Tot em surt bé, a la mida dels meus desitjos...

Caram! Amb això no hi havíem pensat —Es qüestió de procediments. I si ara triomfo a les eleccions catalanes, "que tremolin Azaña i Macià!"

CIUTADANS

Si voleu vestit amb pocs diners i ben elegants aneu a can

BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18 - Telèfon 15247

GRAN BASAR DE
SASTRERIA I CAMISERIA SISTEMA NORD-AMERICÀ, on trobareu amb preus de

LIQUIDACIÓ

100.000 Trajos i Abrics tipus reclam	des de 20	Ptes.
100.000 Trajos i Abrics confeccionats classe superior.	des de 40	»
Trajos i Abrics a mida classe superior	des de 50	»
100.000 pantalons econòmics.	a 5'95	»
100.000 pantalons fantasia	des de 8	»

Noguer i Comet, exemple de polític deshonest

LA SEVA VERITABLE SIGNIFICACIÓ

Noguer i Comet és un dels casos típics de desaprensió del nostre món polític. És una cosa repugnant seguir la trajectòria política d'aquest veritable "pop", que s'aferra allà on creu veure-hi una solució, per tal de seguir pujant en una carrera que està plena de mediocritat i fins i tot de la més abjecta baixesa.

Noguer i Comet va començar la seva vida política actuant com a republicà, just és confesar-ho, però el que no tothom sap, és que Noguer i Comet, gran amic dels homes de la Dictadura, va admetre àdhuc càrrecs dels que foren ministres del dictador Primo de Rivera.

I com sigui que nosaltres entenem que totes les afirmacions han de comprovar-se, citarem el cas que essent íntim del Marquès de Wad el Jelú, va obtenir un càrrec per assistir el primer diumenge de cada mes, a una reunió de "senyors", que tenia lloc a Madrid, per tal de fer veure que resolien afers relacionats amb la mutualitat. I, en realitat, tot plegat no era sinó una excusa perquè uns quants paiaiguats, i entre ells el Noguer i Comet del nostre cas, poguessin figurar com a "personatges", i anar fent la labor de captació entre pobra gent faltada d'esperit, que creient que la Dictadura era una cosa consolidada ja anava sotmetent-se a ella.

Noguer i Comet fou, doncs, un home que acceptà càrrecs de la Dictadura, i assistí a reunions d'organismes creats per ella, i acceptà col·laborar amb la mateixa. És un cas per recordar i explicar les posteriors actuacions d'aquest home que per la seva amistat amb Marcellí Domingo ha pogut aferrar-se a un Govern Civil de Catalunya, per vergonya de tots nosaltres, que hem de veure com un català que pretèn tenir les virtuts de la terra pot arribar a comportar-se com els homes que sempre han meregut el blasme de la gent fidel a la llibertat i a la veritable democràcia.

SUBHASTANT-SE AL MILLOR POSTOR

Potser no ens serà difícil recordar als nostres lectors la veritable actitud del senyor Noguer i Comet durant la Dictadura. En realitat, la seva amistat amb els homes de la Dictadura podria ésser una veritable explicació del seu avorriment envers aquells que, exposant-se a totes les contrarietats, s'en testaven a rebutjar la col·laboració amb la Dictadura, no acceptant ni tan sols el tracte amb els usurpadors de la voluntat popular.

Com a incident que posava de manifest el veritable caràcter del Noguer i Comet, recordarem aquella seva polèmica amb Lluhi i Vallescà, on deia que havia de tenir-se confiança que la República vindria per ella sola, i que tota actuació dels homes de bona voluntat de la nostra terra, era perjudicial per a la mateixa causa. Incapaç de comprendre les excelsituds dels esperits arborats per la flama de l'entusiasme vivificador de totes les rebel·lies, creia ell que sols mereixien el nom d'apòstates els qui sacrificaven la seva llibertat i el seu benestar moral i material en nom de la sagrada causa de les llibertats del poble.

Noguer i Comet sabia que aquesta actitud dels veritables homes d'Esquerra el posava en evidència, i per això, incapaç de tenir un gest de dignitat política, cercava en la difamació dels homes honestos de la terra una explicació a una conducta personal que no mereixia sinó el menyspreu de la gent.

No figura Noguer i Comet en cap dels actes que contra la Dictadura s'organitzaren.

Com tants i tants d'altres "pescadors de canya", esperà que altres curessin d'obtenir les llibertats del poble, per després aparèixer ells en el moment oportú a reclamar una part que no els corresponia.

Gràcies a la seva amistat de sempre amb Marcellí Domingo, Noguer i Comet era nomenat governador de la "província" de Tarragona, i ell cuitava en els primers moments a situar-se bé amb el govern de Madrid i amb el de la Generalitat de Catalunya. Qui més pogués donar seria el qui tindria la "bona peça" que respon al nom de Noguer i Comet. Tot era qüestió de poder oferir-li bones "coses", perquè ell estigués disposat a estar "sense reserves" amb un o altre.

PREDISPOSICIONS PER A DICTADORET

Els qui hem viscut l'actuació de Noguer i Comet, governador, hem pogut deduir el veritable temperament d'aquest home, que en realitat no té més que una gran covardia i una predisposició a la intriga i a l'adulació, per tal de fer-se un nom, sense mirar a qui hagi de llençar un grapadet del seu verí.

Noguer i Comet era un enamorat de Miquel Maura. Les ordres inhumanes d'aquell republicà cavernícola trobaven en Noguer i Comet el seu més fidel complidor. De fer-se un historial de la seva gestió, es podrien trobar les ordres que a governador havia donat a la guàrdia civil, per tal que es disparés sense previ avis al qui s'atancés a les línies telefòniques, quan la vaga de la Telefònica.

Encara més, i això potser per iniciativa pròpia, ordenava Noguer i Comet que la mateixa guàrdia civil disparés damunt els grups que s'atansessin als convents establerts a Tarragona, quan succeïen els fets de la crema de convents a Madrid. Noguer i Comet considerava que calia sacrificar totes les vides que fos necessari del bon poble, ofès i menyspreat pels reaccionaris, abans que cap mal succés al més vil dels homes que de l'aparent servitud a Crist en fan motiu per a obtenir totes les vileses que els seus apetits desenfrenats els hi demanen.

Com a governador, rebia amb la màxima deferència l'Arquebisbe de Tarragona, i amb ell organitzava la defensa dels convents i totes les cases de religiosos que existeixen a Tarragona. I aquesta defensa no la feia pensant Noguer i Comet prestar un servei al Govern de la República, que l'havia nomenat per al càrrec, sinó que ho feia per la seva identificació amb tots els homes de sotana, que, en realitat, tenen el seu mateix esperit.

MAL DEFENSOR DE LA REPUBLICA

Fins al Govern Civil de Tarragona arribaren els qui creien que era un republicà convençut el qui ocupava el càrrec, i li feren present com els monàrquics tenien armes i fins indicaven el lloc on es trobaven. Noguer i Comet no féu res per a comprovar la certesa de les denúncies. Ara les armes esmentades poden restar ben curades als amagatalls que els monàrquics puguin tenir, sense passar angúnies que els hi siguin trobades.

Poc abans del deu d'agost, el fill del general Barrera era a Tarragona. Nosaltres no ens atrevirem a dir que l'esmentat subjecte visités el governador, però sí que podem dir que Noguer i Comet hauria tingut una gran responsabilitat si la guarnició de Tarragona no hagués complert el seu deure tal com va complir-lo. El cert és que al Govern Civil i havia una absència total d'autoritat en el que es referia als maneigs de les dretes i tota la energia i la severitat d'una malentesa au-

toritat es considerava poca quan es tractava de reprimir el que ell considerava "excesos" dels obrers, i que no eren sinó les justes demandes de la classe treballadora, que fiava en els delegats de la República per a obtenir justícia.

UN CACIC A L'ANTIGA

Parlar d'honestat en referir-nos a Noguer i Comet, ens sembla un greuge inferit a la mateixa honestat. Noguer i Comet diu que ha complert sempre amb el seu deure.

Realment, és que per nosaltres i per ell el deure és tota una altra cosa. Nosaltres podem tenir l'orgull de dir que mai el nostre deure no consistirà en fer el que faci Noguer i Comet. Nosaltres mai no podrem aconsellar ningú que utilitzant un càrrec de governador faci pressió i coaccioni un candidat perquè es retiri de la lluita. I això Noguer i Comet ho ha fet, i ens privaran de mentir ciutadans que exercien el càrrec d'alcalde quan les passades eleccions, i fins i tot si fos precis recordariem unes determinades converses que l'home que representava l'autoritat tenia amb un periodista, germà del candidat a diputat en les passades eleccions a què ens referim, en què disposava "en nom de Marcellí Domingo", que aquell candidat es retirés de la lluita, perquè així ho disposava Marcellí Domingo, a disposició del qual indicava trobar-se el qui es creia cacic de tota Tarragona.

I si ens hem de fiar de les paraules d'uns i altres, Noguer i Comet abusà de la confiança de Marcellí Domingo, tota vegada que aquest desmentia que ell hagués donat cap ordre al qui es deia el seu subordinat. I ara podem dir: és aquest el deure que compleix Noguer i Comet com a governador de Tarragona?

HURIA ESTAT MILLOR...

Seguir relatant fets de l'home que ha demostrat que està políticament al servei del millor postor, seria escriure una de les històries més repugnants del nostre món polític actual. No ens plan enllotar-nos ni revolcar-nos en el fang. Procurem apartar-nos del que fa pudor, i per això no podem continuar ocupant-nos de Noguer i Comet, però just era que diguéssim unes paraules d'ell, perquè tothom sapiga de quina classe de subjecte es tracta.

Encara ens sembla recordar-lo amb el seu posat meliflu, abocat a la barana del balcó del Govern Civil de Tarragona, vestit amb aquell seu païama tan bonic, a ratlles.

I recordarem sempre aquella anècdota que ens referia un alcalde de la "província", que el cap d'una Comissió entrà al Govern Civil, i veient darrera una taula una persona es dirigeix a ella, donant-li el tractament de "senyor governador", i quan començaven a exposar-li l'assumpte que allí els portava, s'aixecà aquella persona i els digué amablement que anava a avisar el seu marit, que era el governador.

Un sentit de delicadesa ens impideix donar detalls del per què de la confusió, mes en realitat aquella bona gent potser haurien pogut resoldre millor els seus problemes amb la "senyora governadora" que no pas amb el seu marit, que tan poc ha demostrat estar capacitada per resoldre els problemes d'equitat i justícia que es troben plantejats a les comarques de Tarragona.

Homes d'Acció Catalana:

—La vostra candidatura de "concentració" feia falta a l'abril de 1931 i ens rebutjareu, perquè us creieu forts.

Nosaltres no us rebutgem ara per una mateixa raó, innoble. D'aleshores amb ara hi ha "alguna diferència, oi?"

La República que comprometia la vostra superbia, es ja un fet. L'Autonomia, ja és nostra...

Per què voleu, doncs, "concentracions" si no per a patentitzar la vostra insinceritat política de sempre?

Els vostres noms? Les vostres figures? Els vostre prestigi? Són els mateixos que en desembre de 1930 no creien en la República (oi, Hurtado), i els mateixos noms, les mateixes figures, els mateixos prestigis que a l'abril de 1931 podien determinar amb llur gest d'ímpia inconsciència la victòria de la "Lliga", es a dir, el monarquisme colonial.

Comentant les declaracions del "sanyó" Hurtado

—Caram! I deien que no hi havia cap "Amadeo" fals!

"Luz", ha dit:
"El triomf de la Lliga seria fatal per a Catalunya."
No ho oblidis, català republicà!

La moralitat de la gent de sotana

El sadisme d'un capellà, el porta a abusar de dues noïetes de tretze i catorze anys recloses a un orfelinat del qual n'era el director espiritual

Tenia el llit davant de l'altar

Un altre fet escandalós. Un altre fet repugnant en què el capellà, l'ensotanat, el ministre de Crist—quina paradoxa!—és el causant del dolor i de la desgràcia de dues noïes confiades a la seva custòdia espiritual. En assabentar-nos del fet no em pogut menys que renegar una vegada més d'aquesta gentussa que des de la trona llença invectives contra la gent de sentiments esquerrans i liberals, titllant-los d'amorals. Que deuen entendre per moralitat aquests "representants de la sagrada institució" o què deu entendre per moralitat la institució mateixa? No ho sabem, no ho volem saber...

I heus ací el fet:
A Orihuela hi ha un orfelinat de noïes. Trista desgràcia la de la que ha de raure a mans de certa gent sense escrúpolis de cap mena. Corregué la veu pel poble que dintre de l'orfelinat s'havia atacat a la moral i l'alcalde, home lliure i sense prejudicis, féu obrir una informació per tal de posar a la llum del dia el que hi hagués. Un metge havia d'examinar les recloses per tal de comprovar llur virginitat.

Dues de les asilades, més valentes potser que les altres, en conèixer l'acord, se'n anaren a trobar l'administrador de l'establiment per tal de denunciar el fet. Les dues—i no sabien si n'hi havia d'altres—havien estat víctimes dels abusos del sacerdot de l'asil, anomenat Josep Escurra. Feia ja dos anys que havien iniciat llurs relacions sexuals i tenien quinze i setze anys d'edat respectivament. Us imagineu a l'extrem que s'ha d'arribar, si s'haurà d'ésser porc, bèstia, excusat, per a cometre un crim semblant, amb dues criatures de tretze i catorze anys!

Una d'elles, Anna Maria, declarà davant el jutge que des de fa dos anys anava al domicili particular del sacerdot, aprofitant que els familiars estiguessin a l'església. En aquest domicili fou on el sacerdot abusà d'ella.

Per la seva banda, Miracle—l'altra—manifestà que des de la mateixa època anava a l'edifici anomenat "Casa de los Pepes", on hi ha emplaçada l'Acadèmia Andreu, de la qual és professor el sacerdot Escurra. En una habitació d'aquesta Acadèmia, i en un llit situat davant d'un altar, fou on el sacerdot abusà d'ella.

Ni tan sols respecte a la imatge que veneren, tenen aquests individus que estan més a prop de la bèstia que de l'home.

No cal dir la indignació del poble d'Orihuela contra aquest sàtir, que ha estat enpresonat i mereixeria que l'escapessin per brut i sàdic. I l'Església no l'assenyalarà com a indesitjable? No ho creiem. De Pere a Pau poca diferència hi ha.

Fieu-vos de les sotanes!

PERE BADOSA

ORTOPEDIC

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8

(excepte dies festius)

Carrer de Santa Anna, 23, pral. - Telèfon 14581 - BARCELONA

PERDIGONS

El senyor Vidal i Guardiola té l'afany de les controvèrsies.

Ara, vol que el regidor Vilalta—el home que dice la veritat, que diu Samblancat—n'hi accepti una.

Per què el senyor Vidal i Guardiola no emplaçava al Baró de Viver a una controvèrsia pública quan aquest el tirà escales avall?

Plaff! Plaff!

El porter de l'Alcaldia s'apressà a entrar al despatx de l'Aguadé.

—Això és que s'ha espatllat el timbre i em truquen amb les mans.

En entrar, es topà amb Sagarra, que en sortia, tot encès de gales.

I a dintre, Vilalta, sornieira, com sempre.

La incorporació de Solà de Cañizares a la minoria de la Lliga, ha plantejat un greu conflicte.

Sagarra tem que el nou lliguer li faci la competència en les entrades còmiques, i exigeix que es reglamentin les intervencions.

I Pellicena, malgrat haver estat dèxible dels jesuïtes, no sap com resoldre el conflicte...

I si preguntéssim—pura casualitat—el per què el regidor senyor Cabré no assisteix a les sessions municipals?

No ho preguntem, perquè estem segurs que ningú no ens contestaria.

Alguns periodistes, d'un quant temps ençà, confonen la tasca informativa amb la delació.

Amb la qual cosa s'acrediten de perfectes confidents, però no de periodistes.

A Manuel Ribé, com a compensació d'haver perdut allò d'ésser gentil-hombre, ara li plouen condecoracions.

Ja ho diuen a la Marsellesa: ... "le jour de gloire est a Ribé"...

L'ex-comte de Güell va ésser elegit regidor.

L'ex-comte de Güell ha assistit solament a dues sessions consistorials, a raó de cinc minuts cada vegada.

Com a premi a la seva intensa tasca, ara la Lliga el presenta per a diputat al Parlament de Catalunya.

RESPONSABLES CAL RESSUSCITAR L'AFER

LA PROCESO DELS DESESPERATS

No és massa vell, el drama. Només té onze anys. Tothom pot recordar-lo, encara. Tothom pot recordar aquella processó de desesperats que, l'any 1921, feia cua a la porta d'una gran entitat bancària de Barcelona. La cua no era pas de gent animosa i forta, resistent al fracàs i disposada a afrontar la vida. Al contrari. Vells, petits comerciants, vídues, gent modesta, derrota-

Francesc Cambó

da i desolada, sense noves forces per encarar-se amb el demà. Vides senceres dedicades al treball i al petit estalvi, a la recerca afanyosa d'un petit passament per a la vellesa. Inacabables jornades de treball a la botiga, a l'oficina, al taller, per a reunir unes pessetes que defensessin de la invalidesa. Ara, després de la lluita modesta i anònima, podia pensar-se en acabar en pau, sense luxes, però sense necessitats de misèria. L'esforç havia pogut arribar a traduir-se en unes Accions, segures i d'interès modest; en un petit compte-corrent, en una llibreta d'estalvi...

El Banc de Barcelona! La tradició, la puresa, la més estricta netedat, el crèdit

sense ombres, la confiança il·limitada. En els llibres, llargues fileres de grisos noms de petits comerciants, sense altra glòria que el treball de tota una vida i la modesta garantia d'una vellesa sense apremis. Tota una hora d'aquella Barcelona del "senyor Esteve"—que ara adquiria tràgics dramatismes de desesperació—estava inscrita en els folis dels grans llibres de comptes del Banc. Mai passà per la imaginació de ningú que allò pogués anar-se'n un dia a rodar. Per la bona mare de família que curava de la botigueta i procurava donar "carrera" als fills, mai de la vida passà el temor de perdre els estalvis que li deixà el marit. El bon senyor que podia anar amb els nets a prendre el sol als bancs de la Plaça de Tutan, no imaginà mai que la fellonia pogués acabar un dia amb el petit passament reunint. El Banc de Barcelona era segur com un germà i fort com un roure. Hi havia, de sempre, una tradició d'honoradesa i de potència que allunyava tot temor.

Però un matí, en el vell "Brusi" o a "La Vanguardia", els ulls atònits llegiren unes lletres increïbles. El Banc de Barcelona s'ha declarat en suspensió de pagaments! Imposible! L'esglai seguí la sorpresa del primer instant. I, a les poques hores, fou la corrua de la desesperació i de l'engúnia la que esperava davant les portes tancades de l'edifici de la Banca—l'edifici on s'havia entrat tantes vegades, com si fos a casa, a cobrar la petita renda del cupó o a lliurar els estalvis de l'any. Una corrua llarga i dolorosa, de cents, de mils petits comerciants, de vells, de vídues, de botiguers modestos. L'un perdria cinc mil pessetes. L'altre deu mil. Aquest els valors per tres mil cinc-cents. L'altre els pocs estalvis aconseguits per a donar una carrera al noi gran. I així, tot era una dolorida queixa de petits drames grisos, que volien dir, per molts d'ells, la misèria i la gana. Ni forces quedaven per cridar la protesta i el desengany. Tots els pretextos eren bons per arrapar-se a un optimisme de salvació. Allò devia ésser una cosa passatgera, un entorpidiment que duraria uns dies, però que a la fi s'arranjaria. El Banc no podia deixar-los d'aquella manera...

D'aquella manera!... La corrua durà molts dies. Cada dia l'esperança s'anava fent. Les llàgrimes mullaven els ulls. Els punys es cloïen en crispacions desesperades. I, en tornar a casa, a la pregunta angustiosa dels seus, la veu ja no gosava formular cap més mentida. "Ho hem perdut tot". "Hauré de deixar els estudis i buscar-me feina de seguida". I així, en milers de llars modestes, començà un èxode de necessitat i de misèria. Tot el que s'havia treballat fins aleshores, tots els esforços, tota la pau tota la confiança, tots els estalvis reunits i dipositats a la Banca, no eren ja res més que papers sense valor i noves necessitats apremiants. I si no quedaven forces per afrontar-les, un últim camí: l'asil.

LA INUTIL ESPERA

Passaren dos anys en la inútil espera. De 1921 a 1923, aquell exercit de derrotats esperà encara, amb una llumeneta d'esperança als ulls. A la misèria devegades també costa d'arribar-hi. Però s'hi arriba, fatalment. Era el camí de tots aquells creditors, la perspectiva de molts d'aquells accionistes. Es doneren explicacions. S'exhibiren pretextos. El trasbals dels canvis de la postguerra, el desastre monetari de les nacions belligerants. Un momentani desnivell, que seria remeiât sense tardança. Legalment, d'allò se'n digué "insolvència provisional". Una insolvència efectiva de centenars de milions. Però legalment se'n deia

La República vol abolir la prostitució a Espanya. Abans caldrà que abolixi els capellans que abusen de les criatures. Les dues noies d'Orihuela no tenen ara altre camí que el de l'orfènat i el del prostíbul.

"provisional". De manera que la derrota i la misèria dels creditors havia d'ésser també "provisional"...

UN CONVENI DE BANDITS

Els Directors de l'entitat en fallida declararen que necessitaven sis mesos per refer el Banc de Barcelona". La indignació de les víctimes prengué algunes vegades formes tumultuàries, i el mal no volia scroll. De manera que el millor era prometre. Encara que després no s'hagués de pagar. Prometre no costa, quan no es té consciència i s'ha perdut la dignitat. Els "gangsters" són fàcils a la prometença. Però l'opinió pública s'anà inquietant. No es viu de bones paraules, quan falta pa a les taules. Es pensà, i fou proposat, un conveni als creditors. Un conveni de bandits. No es fixava data de pagament ni garantia de cap mena, i es reduïa la xifra adeudada en un enorme tant per cent. No fou acceptat pels ministres d'Hisenda de la monarquia. No pel que tenia de robatori per als petits creditors—aquestes coses no tenien importància per als ministres d'Hisenda del rei—sinó pels milions que en l'afar perdria el Banc d'Espanya, cedits en qualitat de préstec al Banc de Barcelona amb l'aval de l'Estat. Els accionistes tampoc no acceptaren. Se'ls proposava canviar les accions de la banca en fallida per una altra banca "que s'havia pensat fundar" Abans de pagar, i pensant

Partit Interregional de
Propietat Agrària

P. I. S.

Marquès de Foronda
F. S. Massana (a) Punyal
J. Cabré
Rossend Llates
Pare Vallet

Voteu els del E

Heus ací una candida
de les de dreta no fan

—Per cada miting electoral que destorbeu, cinc pelas; per cada garrotada, deu! La qüestió és vetllar per la puresa dels nostres ideals i anar contra l'Esquerra.

prèviament no pagar, ja es pensava en fundar un nou negoci similar.

PRIMO DE RIVERA, SALVADOR

Però vingué Primo de Rivera. Amb l'ajuda de la Lliga i de quatre generals analfabets, el general andalús fou capaç de conquistar el Poder d'aquella Espanya ab ecta. Fou l'hora dels dirigents del Banc de Barcelona, que començaven de veure's acorralats en un carreró sense sortida. Realment,

ABILITATS!!!

DEL BANC DE BARCELONA

la situació no era pas massa clara. L'opinió pública, desenganyada, exigia justícia amb gestos apremiants. S'havien esgotat les possibilitats d'anar passant amb cançons. El drama econòmic de centenars de famílies barcelonines perdía ja la espera. La Premsa—poca—començà a fer-se ressò de "l'ambient popular. La tragèdia de la sang obreira vessada cada dia pels carrers, es barrejava amb la tragèdia de la misèria en moltes llars. Els uns eren víctimes dels pistolers de Martínez Anido. Els altres ho eren dels pistolers de la Banca. En aquella hora angoixant de Barcelona, podia matar-se un home des d'una cantonada o des de la reixeta d'unes oficines bancàries.

Vingué Primo de Rivera... I als poquíssims mesos del seu adveniment, "per influències misterioses que la justícia republicana haurà d'aclarir algun dia", s'ordenà s'acabés l'oposició del Banc d'Espanya i s'acceptés el conveni proposat per la Banca en fallida. Una disposició apareguda a la "Gaceta" d'aquells dies donava estat legal a la infàmia. De fet, el conveni volia dir "no comprometre's a res ni pagar ningú."

Encara més: la Companyia de Tramvies de Barcelona cedí el seu crèdit—importantíssim—a diversos Consellers de la Banca fallida, i no passa res. Uns altres Consellers es dedicaren. "aprofitant-se de la necessitat de les víctimes" a comprar crèdits a particulars, a qualsevol preu i en les condicions que volgueren. Allò es donava ja

premi tenia en tot això, per la seva banda, el general andalús que havia sabut convertir el seu sabre en llei i les seves disbauxes en sistema de govern? No se sap. Es de creure que, si la justícia de la República s'ho proposés, no costaria molt d'aclarir.

MOTIUS DEL DESASTRE?

Molts. Tants que probablement mai s'aclariran tots. Però seria hora de demanar-se, i demanar als dirigents del Banc de Barcelona, i als Consellers, perquè es concediren crèdits sense limitació de cap mena a aventurers/estrangers sense altra garantia que l'audàcia i la manca d'escrúpols? Per què, per exemple, a un uruguaià, "sense cap mena de solvència", se li lliuraren 34 milions de pessetes perquè realitzés uns fantàstics negocis de petroli a Amèrica del Sud? Per què a un súbdit grec, al que particularment no se li haurien prestat ni vint i cinc pessetes, se n'hi deixaven "vuit milions", de les confiades al Banc per centenars de famílies barcelonines? Per què a un turc se li entregaven, en qualitat de no se sap què, "divuit milions de pessetes"? Per què, per exemple, en els sotans del Banc de Barcelona hi havia dipositades—acaparades—centenars de tonelles de pells curtidors, de teixits, de tota mena de productes industrials? Per què la Direcció del Banc repartia beneficis als Consellers, "quan el Banc havia perdut ja tot el seu capital social i les seves reserves", i sense que l'acord de repartiment d'aquests beneficis "falsos" no contés en el llibre d'Actes del Consell? Per què es lliuraren xecs, per quantitats importantíssimes, sense tenir feta la prèvia provisió de fons per al seu pagament i que, "ja després del desastre", es feren efectius "amb diners propietat de la massa creditora"? Per què, Per què, "Després de la suspensió de pagaments", sortiren encara de les Caixes del Banc de Barcelona molts milions de pessetes? Per què, després de la suspensió, arribaren a donar-se fins a tres balanços diferents de liquidació? Per què fou arrencat un foli del llibre de Comptes Corrents, comprovada clarament la seva falta en una revisió? Per què faltaren de la Caixa de valors en custòdia, valors per més de "tres milions de pessetes"? Per què un dels directors de la Banca en fallida seguí realitzant negocis formidables d'una altra Banca particular? Per què sortiren, després de la suspensió de pagaments, alguns milions de pessetes que serviren per a pagar xecs, els tenedors dels quals podien portar els Directors del Banc de Barcelona a la presó? Per què no va celebrar-se junta de Creditors? Per què el Ministeri Fiscal no actuà?...

RESPONSABILITATS!

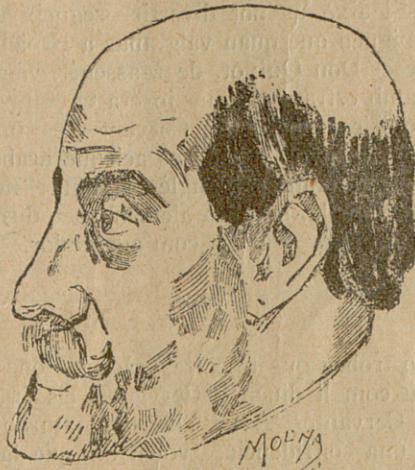
Heus ací el que, encara avui, després de més de deu anys de la tragèdia, reclamem de la Justícia republicana. La infàmia pogué no trobar el seu càstig quan les camarilles polítiques governaven el país; pogué, encara més, trobar el seu perdó i el seu premi, quan el Govern del país fou un general insensat i barrilaire que feia les grans amistats—com alguna de més d'un dels Directors del que fou Banc de Barcelona—en taules de trenta i quaranta i en "foiers" de cabaret. Però avui, no. Avui governa una democràcia per la voluntat del poble i per a l'interès suprem del poble.

Encara s'hi és a temps. Sempre s'hi és a temps de reparar una injustícia i de castigar uns culpables. No poden quedar en la impunitat els actes d'uns homes que es jugaren en una taula de ruleta la suor del treball de moltes vides honrades; que gastaren en un brillant per a la "querida" els

Marcellí Domingo demana que els rabassaires esperin amb tranquil·litat que la República els resolgui llur problema.

Però s'ha oblidat que els rabassaires tenen fam, i aquesta no pot esperar!

diners estalviats per la filla òrfena que ha hagut d'anar pels carrers demanant caritat o venent el seu cos; que malversaren en una nit o en una pensada absurda, el pa i l'honra de centenars i centenars de famílies barcelonines. Pels despatxos de tots els advocats de Barcelona hi han passat, al llarg d'aquests anys, les figures dolorides dels vells i dels miserables, derrotats en la gran

Pere Rahola

infàmia del Banc de Barcelona. Els únics que segueixen en la mateixa posició, "o l'han millorada", són els Directors i els Consellers d'aquella entitat. Ni un sol afrontà amb gallardia el desastre. Ni un sol fou capaç de donar la seva fortuna i el seu nom per respondre, fins allà on fos possible, de la catàstrofe de la qual "només ells són responsables".

La Justícia republicana no pot passar amb indiferència davant de l'afaire del Banc de Barcelona. Per menys, a França, recentment, han anat a la presó grans figures de la banca i dels negocis.

"Demanem responsabilitats, caigui qui caigui. I, en la convicció d'ésser escoltats ens adreçem a les Corts Constituents de la República i al futur Parlament de Catalunya", aquest més directament encara interessant, si és, com esperem, una autèntica Cambra popular, a què la justícia sigui feta i les responsabilitats exigides fins al final.

PERDIGONS

Havem conegut Solà de Cañizares, fa ja molts anys, d'alumne del Colegio Vilar. Parlava castellà per tot anar.

El coneguèrem, després—quan la dictadura—fent de cuerpo de la nobleza i d'amic del comte de Montseny. Es feia dir don Felipe de Solà, i parlava castellà...

El coneguèrem, més tard, de defensor del Ricardito. Llavors, ja es deia don Felipe de Solà de Cañizares. Parlava castellà...

Després—coses de la vida—, el coneguèrem fent de revolucionari. Ja era Solà de Cañizares, i davant de la gent parlava català. Però a casa, no.

El coneguèrem, després, com a republicà de dretes. (Això és un dir.) Seguí parlant castellà a casa.

L'hem vist ara a la Lliga. Continua, a casa, parlant castellà. Com Ventosa i Calvell

Joan Pich i Pon. Radical altra vegada. Rosend Pich i Pon. De la Lliga. Joan Pich Salarich. Radical, dels nous. Rosend Pich Salarich. De la Unió Democràtica de Catalunya...

D'això se'n diu no perdre posicions

Badó Lluch, vell radical i administrador de Loteries, en fer anys, va sentir debilitats per les dretes.

I ell que sí, que es fa de la colla de Solà de Cañizares.

Però el senyor Lluch sempre ha sentit per la Lliga una fonda antipatia. Per això, ara, en ficar-se a la Lliga els catorze socis de la Derecha Liberal Republicana, el senyor Lluch no ha volgut ésser-hi.

Ara, el senyor Lluch torna a ésser home d'esquerres...

—Que no anirà a veure el clown Grock, vostè?

—Tinc d'anar a l'Ajuntament, que parla Sagarra!

—Ah! Es comprèn!

Dissabte, a l'Olympia, va començar la temporada de circ.

Diumenge, al matí, hi varen parlar Cambó i Ventosa.

Els augurem una bona temporada.

La gent de la Lliga—via estreta—no ha pogut encara païr la figura de Ferrer i Guàrdia.

I, l'altre dia, a La Veu, deien unes quantes bacinades, com a pietós record a la seva memòria.

Es que els molesta, des de tan avall com són, haver de mirar tan enlaire.

de Sanejament de la
t Autòctona

S. P. A.

Eduard Ragassol
Griso
Emilià Iglesias
General Barrera
J. Bertran i Musitu

I. P. I. S. P. A.

didatura que al costat
o faria cap mal paper

per perdut i la gent ho cedia a canvi del que fos. Això té un nom en el Codi Penal; però es tractava de Consellers del Banc de Barcelona...

De manera que, essent de fet el Banc d'Espanya el que feia oposició al conveni proposat per l'entitat arruïnada, en acceptar-lo el dictador—a base del famós qualificatiu d'"insolvència provisional"—, el Banc d'Espanya no feia altra cosa que donar per liquidats els milions que havia lliurat al Banc de Barcelona en qualitat de préstec. Quin

—Per a celebrar l'èxit que tindrà EL CRIT, ens mengem un be negre. Els bens, per negres que siguin, mai no ens han fet por.

CINEMA i TEATRE

Cock-tail and film

CHALIAPINE ACABA DE FILMAR "DON QUIXOT", L'OBRA DE CERVANTES, ADAPTADA PER PAUL MORAND I DIRIGIDA PER W. PABST

I després encara ens queixarem de la crisi. Si jo fos director del Turisme, podreu creure que el nostre país fóra un paradís. Figureu-vos que s'acaba de filmar el "Don Quixot", l'obra màxima de la literatura espanyola antiga, que ens deixà Cervantes. Aquesta pel·lícula ha estat feta en francès i anglès. No vull dir-vos més. M'ig món la coneixerà tot seguit.

Doncs bé, ara una propaganda ben enfi-

BRIGITTE HELM

la captivant Antinea de "L'Atlantida", que aviat veurà en "Alvane, la filla del mal", vista per un divuitant francès

cada podria fer aquest hivern la riquesa del nostre país. El primer que calia fer és estudiar un itinerari, construir alguns molins i "ventorros", agenciar-se alguns vestits de l'època, fidels si pot ésser als que s'hagin utilitzat per a la filmació d'aquesta obra, un cavall que s'assemblés a "Rocinante", un ase que tingui certa semblança amb "Rucio", i uns quants individus que estiguessin disposats a fer la bestia, per tal de rebre alguns cops, commemorar una data qualsevol, i ja veurieu com el món es bolcava a la nostra terra, "arxiu de la cortesia", que digué Cervantes.

No cal dir que a la platja de la Barceloneta podríem posar-hi una llosa, que digués:

"Ací esperà el senyor don Quixot la sortida del sol en arribar a Barcelona."

I una altra, que diria:

"Ací fou on el cavaller de la Blanca Lluna vencé a Don Quixot, el més cavaller, el més valent de tots els "caballeros andantes" de l'època."

I una riuada de gent desitjosa de conèixer els indrets on es descabdellà aquesta obra vindria a la nostra terra. Caldria, però, això sí, veure primer el film, per tal d'ambientar-se, doncs és de suposar que el mateix tindrà de tot menys d'espanyol.

Chaliapine, acabada la seva tasca, ha rebut els periodistes. Wiskys, cock-tails, cigaretes perfumades, etc. Un salónet coquetó.

—Me'n vaig cap a Nova York, on tinc de donar una dotzena de concerts. Serà un descans, després de la feixuga tasca del "Don Quixot". Encara que sóc fort, el rodatge doble m'ha fadigat. Pabst? Es un gran amic i un incomparable animador, un prodigi—ha dit per començar.

—I quin home!—ha afegit—. Figureu-vos que les dificultats de transport i d'estança eren tals a Espanya, que hi envià Joan de Limur per a prendre totes les indicacions necessàries per tal de reconstituir un Toboso a Niça. Els altres exteriors varen ésser presos a Taussols, prop de Sant Vanyer.

Tinc moltes coses a dir dels meus companys. De Dowille, que és un artista de gran classe, de Mady Beny, Arlette Marchal i de Loiseau, la Dulcinea, una troballa de Pabst. No tinc necessitat de dir que he posat tot el cor en la interpretació de "Don Quixot". Era impossible seguir els diversos capítols de Cervantes, però Paul Morand ha anat sintetitzant, portant el tema a les seves línies essencials.

D'un costat, Don Quixot, cercant a través la grisalla dels dies el sadollar-se d'un ideal. De l'altre, Sanxo Pança, materialista, però que segueix Don Quixot. Tota la mística Espanya, tan realista però, tal com la pinten certs pintors. Oh, tot l'esperit humà!

—Si això us pot divertir—segueix dient—sapiguen que quan vaig anar a Espanya a crear el Don Quixot, de Massenet, vaig saber amb estranyesa que jo era el primer en personificar l'heroi de Cervantes en un escenari espanyol. I heu-vos ací que acabo de filmar en francès i anglès aquesta "novella" espanyola, amb un alemany per director i un escriptor francès com adaptador.

No trobeu que té certa gràcia? Doncs bé, sabeu com li diuen a Cervantes els francesos? Cervantés. Aviat l'hauran naturalitzat. Ara una confiança, voleu dir que la coneixerem aquesta obra?

Chevalier no vol que li facin massa propaganda

I SURT CAP A HOLLYWOOD TRES SETMANES ABANS DE LA DATA ASSENYALADA

Chevalier, "le grand Maurice", com li diuen els seus compatriotes, és un humorista, i, naturalment, li agrada fer bromes als amics. Havia anunciat que sortiria cap a Amèrica el 2 de desembre. Ara bé, quan els seus amics s'assabentaren que havia de marxar, es trobava ja lluny. Hi hagué, com passa sempre, qui ho sapigué, però foren molts pocs aquests.

El seu acomiadament no pogué ésser més silenciós, tal com ell havia desitjat.

En anar-se'n, ha confessat que estaria un any absent, i que en tornar adoptaria un nou mètode de treball, per tal de no restar allunyat tant de temps de París. No vol rodar més films en dues versions. Un en anglès i un en francès, alternant, ja està bé. Sis mesos a Amèrica i sis mesos a París.

Tan aviat arribi a Nova York, farà una temporada de music hall, i en retornar a Lubistch, que ara és a Berlín, començarà a rodar el film que té ja escollit el director de la "Parada de l'Amor".

Films que recomanem

(En aquesta secció publicarem els títols de les pel·lícules que al nostre judici siguin recomanables.)

- "Muchachas de uniforme".
- "Scarface".
- "París-Mediterrani".
- "Mata-Hari".
- "Emil los Detectives".
- "Amor prohibido".

HOTEL SEGUR

Clarís, 8 - Telèfon 21525

COMPRA MOBLES, OBRES D'ART I TOTA CLASSE D'OBJECTES

Subhasta tots els dies a les 6 de la tarda

L'afer del Teatre del Liceu

Aquesta qüestió ciutadana ha pres consciència pública i l'afer del Liceu ja interessa tant als filarmònics barcelonins com als ciutadans del carrer que copsen totes les vibracions i emissions del nostre poble.

Ja no és qüestió d'una empresa indocumentada, absurda i carregada de mala fe. No n'hi ha prou d'atacar una Junta de propietaris, monàrquica i enemiga de les coses de Catalunya. Els propietaris del Liceu, amb honroses excepcions, que des d'aquestes planes saludem, són els còmplices d'aquest estat de coses, perquè el seu deure, era cridar una reunió general extraordinària i exigir a la Junta de propietaris que fes complir un reglament, que per això les entitats tenen reglaments. Els propietaris no han dit res i hem pogut veure els cartells del Liceu amb castellà, en el mateix any que Catalunya es constitueix autònoma. Hem pogut veure una llista d'artistes i d'obrers, que salvant també l'excepció, és indigna del nostre teatre i del nostre prestigi musical arreu del món. Hem hagut de suportar les insolències d'un senyor Rodés, dirigides a la Generalitat de Catalunya i al digníssim conseller de Cultura Ventura Gassol. Això, però, no ha estat inconvenient, perquè aquest senyor Rodés, gastés sabates i més sabates passejant-se per la Sala de Sant Jordi, esperant una gràcia de caritat. I no parlem de les injustícies d'ordre interior d'aquella casa. Tenim coneixement, que el senyor Rodés, permet siguin acomiadades del Chor del Liceu, dues primeres tiples que fa deu anys que hi canten i que tenen sobrades facultats per a cantar hi deu anys més. El senyor Rodés, té a les seves ordres uns que executen certes baixeses d'una manera impune, perquè saben que l'empresa i la Junta de propietaris els guarda les espalles.

Ens consta que aquestes dues excel·lents coristes d'òpera, han estat reemplaçades per dues coristes de sarsuela, fet que no permeten els Reglaments de la Societat de Choristes de Catalunya.

Jo voldria saber, el que en pensa el meu estimat amic Grau, president de la Societat i voldria que per esperit de justícia, la Societat de Choristes, sortís a la defensa dels drets d'aquestes dues obreres de l'art, víctimes d'un estat de coses que acabarem pesant a qui pesi.

La Societat de Choristes, té de defensar els seus associats, per tal de tenir la raó del seu costat i així nosaltres podrem defensar el plet de les 60 representacions exigides a l'empresa del Liceu per un contracte que estem disposats a fer complir.

El senyor Rodés, segons ho diu ell mateix, no el preocupen aquestes campanyes. Té una gran confiança en l'esdevenidor.

Sabeu quin és aquest esdevenidor tan falaguer?

El senyor Rodés, creu en el triomf de la Lliga Regionalista. D'aquesta manera, governarà el senyor de Foronda, la Generalitat se n'anirà a rodar, els nostres comitès seran a la presó i llavors el senyor Rodés, podrà fer un concurs de "jo jo" al Teatre del Liceu, per acabar de degenerar tots aquells senyors que ja ho són de segon grau.

El senyor Rodés, té gran confiança amb el triomf de la Lliga i així don Amadeu Vives, podrà fer de les seves. Fer de les seves vol dir, rebentar-se centenars de mils pessetes, com ho ha fet en el lamentable "Teatro Lírico Nacional", de Madrid. Aquest don Amadeu Vives, que només es recorda de la seva catalanitat en els moments que es fan eleccions o bé quan veu que hi ha diners a la vista. Cal recordar que l'autor de "Doña Francisquita", ja era candidat d'Acció Catalana en aquelles eleccions que els sabiosos de Nicolau d'Oliver varen enfonsar-se per sempre més. Don Amadeu Vives, llavors ja volia mangonejar a l'ajuntament. Aquest cop, ha canviat de sistema. El senyor Vives no està disposat a perdre continuament. En aquest pas el veurem en unes properes eleccions a la candidatura de la F. A. I. o del Sagrat Cor de Jesús. El qui pagui millor. És una qüestió d'ideal tot això, és el somni del senyor Rodés.

Pobre senyor Rodés! Tindrà un despertar lamentable, perquè ens fa l'efecte, que dintre de poc el seu desvetllament tindrà lloc al mig del carrer de Sant Pau o sota els arbres de la Rambla exposat a les petites molèsties dels simpàtics pardals.

El senyor Rodés i el senyor Vives creuen en una derrota esquerrana!

Ja ho diu el proverbi: "Dios los cria i ellos se juntan!"

L'afer del Liceu, és com aquella endevinal·la que la solució és per a demà.

Poble!

El Liceu és teu, i se'n aprofiten els monàrquics per a boicotejar Catalunya i la República. Foragita'ls!

De la butaca estant

TEATRE CÒMIC

"Mi costilla es un hueso". Revista, vodevil, conte pornogràfic? Un xic de cada gènere. Un xic i no res més.

El llibre—no apte per a persones cultes—és d'un verd pujat, molt pujat, verd de lloro vidu, verd de llibret per a estudiants que mai no obren un llibre. Un gran èxit.

La musiqueta es fa escoltar. Es força coneguda i gens complicada. El mestre Alonso és destre en destriar aquesta classe de música. Endavant i guanyarà quartos i llores.

La presentació, plena de magnificències i sumptuositats. Llum, molta llum, decorats llampants, coloraines, or i argent, dones nues, de carns color de café amb llet. I enmig de tan babilònic devassall. Glòria Guzman, l'eminent "vedette", com diuen les cartelleres, plenament triomfa, aureolada d'or, d'argent, de café amb llet.

Mes, ah dísort! L'eminent "vedette", sempre jove, malgrat els anys, no canta, no pot cantar.

Ha perdut la veu o és que muda la ploma?

TEATRE NOVETATS

"Don Gil de Alcalà". Opera còmica. Barreja d'estils, barreja d'autors. Plagi? Coincidència? No volem afirmar ni una cosa ni altra. Partitura—això sí—força ben construïda; coneixement de la tècnica. Noble intent de reivindicació del gènere líric. D'aquest gènere que tant havia degenerat, que tant havien substituït. Finalitat honorada.

I conseqüència, per ara, ben profitosa per l'empresa i l'autor.

TEATRE NOU

A "La moza que yo quería", del senyor Lucio, hi ha posat música el senyor Díaz. Aquesta vegada—i va la quarta—, el senyor Díaz ha tornat a fracassar. Veurem a la cinquena què passa. Segurament, tampoc no passarà res. Es a dir, si un nou fracàs.

Admirem el senyor Díaz—que al darrera sempre hi té un altre que es diu Giles—per la seva persistència en fabricar música. Ens diuen que aquest mal ja li ve de petit.

Altrament, ja estem assabentats que té quatre obres més per a estrenar. I que totes quatre pensa estrenar-les ací, a Barcelona. Hi ha que agrair a l'home tan delicada preferència, però, la veritat, nosaltres preferiríem que les estrenés a... Navacarnero de Arriba o a Vitigudino de Abajo, posem per cas.

Potser també fóra empresa la del Teatre Nou. Es empresa capacitada. I acabada.

Lerroux digué que la Lliga s'havia incorporat a la República.

Mentida! Cambó i la Lliga l'han "acatada"... quan s'han convençut que era impossible la tornada del brètol Borbón.

Assabentat bé, "don Alejandro"!

La política a les comarques

SANT BOI

L'altre dia la partida radical—veureu, no en podem pas dir partit—celebrà un míting de propaganda electoral a la nostra vila, segons llegim a "La Vanguardia".

Malaguanyada feina. Malaguanyats caprips i rences! Per molta propaganda que facin ací a Sant Boi els radicals no trobaran altre lloc que el manicomi.

Hem llegit la nota d'aquest míting a "La Vanguardia", el fúnebre diari del senyor Gaziel. Però el bo del cas, i el que no diu "La Vanguardia" és que aquest míting fou organitzat per un Mossèn Solanes, que abans, en els bons temps de Primo de Rivera, havia figurat i presumit molt en els rengles de la U. P. I això no ho ha dit el corresponsal.

No ho ha dit perquè el corresponsal és nebot de mossèn Solanes. Com tampoc no ha dit que el míting no arribà a celebrar-se.

M.

BEGAS

A Begas tenim un Ajuntament que si el rifaven no ens en quedariem cap número. Sort tenim, però, que aquesta mena d'Ajuntaments aviat quedaran disolts.

El nostre sembla que, excepte la minoria d'Esquerra—plena de coratge, de bona voluntat, d'entusiasme—assabentat que aviat farà dos anys que tenim República.

Ací mana la Lliga. Ací, senyors, encara mana la Lliga. Sembla mentida. I és veritat: una veritat ben dolorosa que ens avergonyeix.

Els regidors i l'alcalde de la Lliga—un alcalde de la Lliga, figureu-vos! Això és pitjor que una pedregada!—no posen bandera al balcó quan és festa oficial, però van a rebre al bisbe en corporació.

Tal vegada de lluny això semblen coses de poca importància, coses de poble, com diu amb un injustificat menyspreu a la ciutat. Però de prop són coses insofribles, coses intolerables. Als pobles també hi han homes que lluiten per la República i per Catalunya. I lluiten talment com si encara governés la monarquia.

Als pobles no volem Ajuntaments que tinguin estampes religioses al saló de sessions; als pobles no volem Ajuntaments que vagin a rebre bisbes.

Als pobles volem llibertat. Bé ens la mereixem després de tants anys d'humiliacions i esclavatge.

CANTA CLAR

TORRA DE CLARAMUNT

Estem esperant encara que el governador senyor Moles ens digui què ha passat amb una denúncia que li fou tramesa el dia onze del passat agost, l'endemà de la *intention* monàrquica, per l'alcalde d'aquest poble.

El dia nou, quan oficialment res no es sabia del que preparaven els monàrquics, aquests—perquè ací també en tenim, per desgràcia—, insultaren i agrediren el nostre bon amic i bon republicà Ramon Guart, agutzil de l'Ajuntament. I, després d'uns quants crits salvatges contra l'actual règim, donaren visques a la monarquia i digueren que, com que la República s'havia acabat, farien la pau. Sortosament, no han pogut fer la pau ni el Pere.

Per aquest fet vergonyós creiem que ha via d'ésser castigat; creiem, si més no, que calia esbrinar quina part de culpa els corresponia; creiem que la denúncia d'un alcalde no pot llençar-se al cistell dels papers.

I creiem també que els governadors de la República no poden tenir massa tolerància envers els monàrquics facciosos ni deixar-los en la impunitat. D'aquest fet intolerable i vergonyós, se'n ha ocupat, entre altres diaris, "La Humanitat". Però a hores que no sabem que hagin estat ateses les pàgines de la Premsa ni la nostra.

En passat molts mesos i els monàrquics de Torra de Claramunt segueixen campant tranquil·lament i fent de les seves.

amb això no s'hi val.

P. P.

CAMBRILS

En aquest poble, els sentiments liberals i d'esquerra es manifesten cada dia amb més puixança, en forma tal que tot fa suposar una esclatant victòria de la candidatura popular representada pels homes de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Bona mostra del que diem va ésser la rebuda "trionfal" que va fer-se al "Eccelentísimo Ministro de Agricultura" de la República, al que igual que en altres pobles de les nostres comarques se li va dedicar una "serenata" mentre intentava enganyar de bell nou a la nostra gent que ja han comprès que pot esperar-se d'un senyor que traint els ideals de tota la seva vida s'ha aliat de la manera més vergonyosa amb tots els detritus dels passats d'escarni i oprobí dels sentiments populars.

Qui, com en Marcellí Domingo, diu una

Senyor governador:

Hi ha un poble del Vallès en el qual els lliguets es vanen de tenir paraula vostra d'enviar-los forces de policia el dia de les eleccions.

Senyor governador: ens sembla que la policia de la República no ha de posar-se al servei dels homes de la Lliga.

cosa al parlar amb el poble i després en fa tota una altra, no pot pas estranyar-se de que no mereixi be de la gent honesta que en uns moments va creure en l'honradesa d'uns ideals exposats.

Cambrils s'ha incorporat decididament a la marxa cap a l'alliberament del jou de totes les oligarquies. Marcellí Domingo va comprovar-ho personalment en el míting que va intentar donar en defensa de la seva candidatura vergonyant. El poble que va assistir-hi va dir-li de manera que no deixava lloc a dubtes quin pensament tenia d'ell. No és fàcil que ja mai més vulgui intentar venir al nostre poble a fer demagogia. Si una vegada s'ha acontentat la gent amb escridassar-lo, una altra volta podria manifestar-se de manera més crua. I consti que nosaltres no podem pas mostrar-nos de conformitat a la manera emprada per la bona gent que va desfer el míting de Marcellí Domingo.

TARRAGONA

A la nostra ciutat es fan tota mena de comentaris i no pas gens elogiosos per al després de l'aprensionat d'un diari barceloní, que havent estat inclòs en la candidatura vergonyant de Marcellí Domingo, s'atreveix a donar unes ressenyes totalment tendencioses de la vida tarragonina.

Per cert que quan fa una ressenya de caire polític l'esmentat periodista no firma "Guasch" com quan trameta notes d'altres caires. Naturalment que això no deu fer-ho per pudor, sinó per millor servir els interessos polítics, tota vegada que deu tenir por que la direcció del diari acabi dient-li que no està disposada a perdre la venda que indefectiblement perdrà si continua aquesta baixa maniobra del periodista desaprensionat.

En realitat a ningú pot estranyar aquesta conducta de qui és fill de totes les depravacions i tots els mals costums d'una època ja ben enterrada, i que nosaltres farem que no reixin per un mai més.

Si és precís, i la conducta d'aquest periodista continua en forma tant desaprensiva, ens veurem obligats a destapar les cartes—i procurarem saber tan de cert com ell, que tan aficionat hi és—i dir les quatre veritats que del corresponsal i candidat a la derrota electoral tenim en cartells. En definitiva no farem sinó avançar els aconteixaments, perquè en definitiva un dia o altra hauré de dir quatre fàstics a aquest minyó sense escrúpols.

El Centre Republicà Democràtic Federal, aquell centre que tenim com a cosa depositària de totes les pureses polítiques i de totes les nobles idealitats de justícia, ens ha fet figa.

I a fe que a tots els tarragonins, a tots els tarragonins republicans de sempre, és clar, ens dol aquesta defeció del Centre dels nostres amors.

Ja de bell entuvi l'entrada a la casa de la gent del diner no ens feu pas cap goig. De sempre sabem que els amos de les suors dels seus consemblants no són pas bones tot, en un principi creiem que potser el seu cervell atrofiat per totes les coses reungnats de la seva vida tindria prou llum per deixar-se portar, en un acte de penitència depuradora, pels homes que orfes de tot poder material, tenen solament per tota bandera els principis d'amor al poble i justícia social.

No ha sigut així i aquell Centre és ja un cau tan despreciable com ho han estat sempre tots els que han informat la vida dels monàrquics, amb totes les seves impureses i tots els seus defectes.

No és sols amb Marcellí Domingo amb qui s'ha aliat el Centre. S'ha aliat amb el magatzemista de vins i grans terratients per part de la seva dona en Cisquet Compte, amb en Lloret, l'home que es diu disputa el goig amb en Noguer i Comet de poder donar l'ordre de disparar contra el poble rabassaire, amb el nen "Guasch", fill de son pare, i amb tants d'altres que revelen que el Centre que un dia fou dels nostres amors no ha sapigut sentir l'alenada renovadora que la República ens ha portat.

Bé. Pitjor per ells. El poble de Tarragona i les seves comarques sabrà dir els hi com és el seu despreci per als que no saben ésser bons orientadors i bons capdavanters en les lluites per la superació de la dignitat humana.

No ens estranyaria que el Centre Federal adquirís prompte un immoble i l'abilles de la sola forma que poden fer-ho els que tenen diners. El que si ens estranyaria és que tot plegat no fes desvetllar als quatre companys de bona fe, encara poden seguir els qui pagarien això que de sobres s'ho haurien cobrat amb el mercadeig d'una influència política de la que no en són mereixedors.

Nosaltres podem dir, i ho direm, com es realitzen certes coses a Tarragona. I consti que ho direm perquè tothom sàpiga amb quina mena de gent es fa cadaú.

REUS

Poques vegades podrà vantar-se el nostre poble de tenir una gran percepció política com en el cas desgraciat del que avui és ministre d'Agricultura del Govern de la República.

Reus no havia tingut mai simpatia per aquest senyor. No ens acabava de convèncer la seva "pose". I avui els fets ens han donat plenament la raó. Marcellí Domingo s'ha passat amb armes i bagatges a les forces de la reacció. Avui, mitjançant els seus fidels servents, Nogués, Biset i Berenguer, als qui ha fet nomenar alts càrrecs a Ma-

drid, per a millor controlar belles empreses de "Gran interès" nacional, és un gran i eficaç col·laborador de la gran burgesia, enemiga declarada de sempre del poble.

Nosaltres no voldrem pas indicar a quina classe d'"alta política" i quina quantitat de mides com la relacionada amb la importació de la garrofa estrangera. Ha sigut aquesta—en el millor dels casos—una mida desgraciada, que ve a perjudicar encara més l'estat d'abandó en què ja fa temps es troben els nostres pagesos.

Amb l'excusa que el mercat nacional es troba faltat de garrofes s'ha comès l'acte que volem qualificar de permetre una gran entrada de garrofa estrangera. Les pèrdues per als nostres pagesos han estat grans. Per damunt d'haver de dar la mercaderia més barata, producte lògic de la situació monetària d'altres països, encara s'ha hagut de veure com molts productors s'havien de quedar amb la mercaderia, que de sempre havia estat una quasi única font d'ingressos per bona part de les nostres comarques.

Bones gràcies li siguin donades al senyor Marcellí Domingo. I ara de vegades els nostres pagesos es pregunten a qui deuen a fa-

Mentre França ja ha iniciat gestions per a la venda dels seus vins a Nordamèrica, Espanya encara no ha fet res en aquest sentit...

El ministre d'Agricultura és de Tarragona, terra la principal font de riquesa de la qual és l'exportació del vi.

I el senyor Marcellí Domingo, tan fresc!

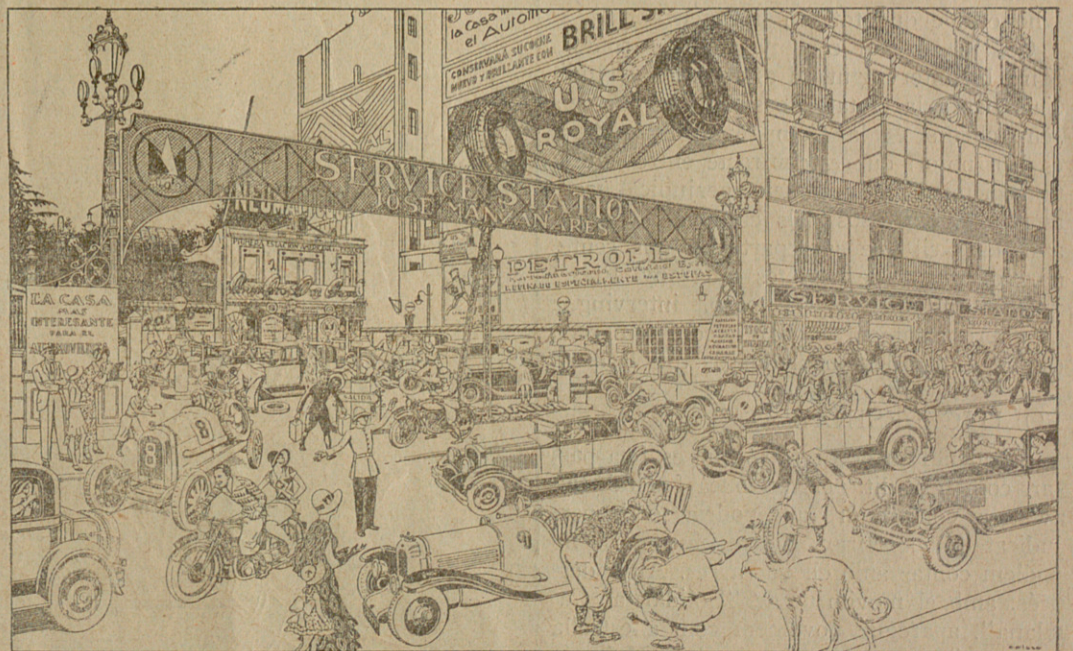
vorir aquestes mesures. Perquè el que és a ells els perjudica.

Martí Baigues, d'alcalde dretista, s'ha presentat per fi davant de la gent tal com és ell. L'atac a la més alta representació de tots els ideals que avui informen la vida del nostre poble ens ha dit qui era aquest pobre home que per una casualitat del destí ocupa avui la primera magistratura de la nostra ciutat.

La nota que va lliurar des de l'emissora local de radio diu millor que tot el que podríem dir nosaltres de la categoria moral d'aquest subjecte. Quan un home s'atreveix a descendir fins on Martí Baigues ha descendit, no mereix sinó el despreci de tots els conciutadans. I aquest a ben segur que ja li consta que el té a Martí Baigues. Ara que en aquest món tot depèn de la gruixor de la pell de cada un i el que podria ésser ja la llosa que soterrés per sempre més la més ruïnosa d'una vida política que no ha sabut viure els moments transcendents que han commogut a tot un poble.

No volem dedicar-li més espai avui a aquest Martí Baigues que s'ha deshonrat volent arribar fins als llocs honorables, on reposa l'honorabilitat de qui està molt per damunt de les més baixes maniobres d'un pobre Martí Baigues.

Imp. Antoni López. Om. 8, Barcelona

La casa més interessant per a l'automòbil, en gasolines, olis, neumàtics i accesoris

SERVICE STATION, S. A.

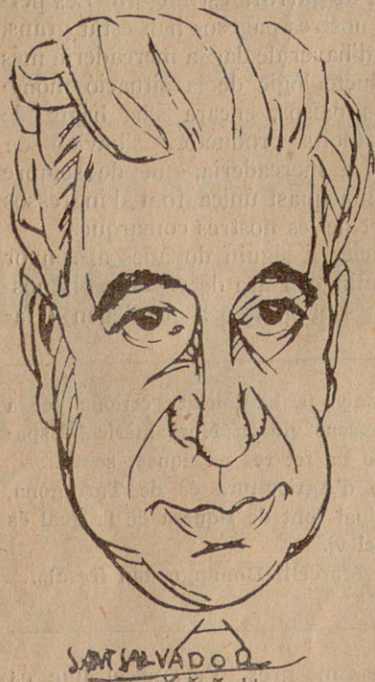
Aragó, 270-272 i Passeig de Gràcia, 45 - Telèfons 11550 i 11559

EL CRIT

De cinc a set, cada dia, rebrem en aquesta redacció els nostres amics i els nostres enemics. Però dels nostres enemics, parlemne. Segons com vinguin, rebran ells.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer de l'Om, 8

Barcelona, 16 novembre 1932 ANY I - NÚM. 1 Preu: 30 cts.

FORA CARETES

Què és i què vol Amadeu Hurtado i Miró

Advocat sense escrúpols.—Polític deshonest.—Mala persona.—Un espia a la candidatura Catalanista Republicana?

A l'entorn d'Amadeu Hurtado i Miró s'ha forjat una llegenda d'austeritat i competència professional mancada de tot fonament. Convé fer, de tant en tant, un xic d'història i revisar els prestigis fonamentals en l'oblit o el desconeixement de certs fets. No res millor per conèixer un home que copsar diferents aspectes de la seva vida. Ells ens revelaran la seva vertadera vàlua i el contingut real de la seva consciència.

ADVOCAT DESHONEST

Ben jove, Amadeu Hurtado i Miró tenia una enveja desenfrenada, pròpia dels seus cinquanta anys actuals. Intervingué en política com a republicà federal. El procés de Montjuïc donà a conèixer el seu nom. Crits i més crits contra la monarquia, contra els governs, contra la burgesia, contra la banca, contra tot allò constituït el feren popular. Aconseguit el seu propòsit es dedicà sobtadament a l'abogacia. I com sigui que als advocats joves els resultava difícil l'exercici de la professió, no tingué escrúpols d'admetre certa classe d'assumptes ni en tractar com amics a clients que avui la llei d'usura els hi obriria de bat a bat les portes de la Model.

Anys i anys el senyor (?) Hurtado i Miró ha defensat a certa mena de gent menyspreable sense perdre el posat d'home seriós i honorable que tothom li coneix.

Com a advocat el senyor (?) Hurtado i Miró ha intervingut en afers molt perjudicials per a la ciutat. Possiblement, un dels seus clients és la Companyia d'Aigües, i és ben notori que el contracte entre aquesta societat i l'Ajuntament perjudicà greument els interessos dels ciutadans. Encara avui és fàcil que es reparteixin uns centenars de milers de pessetes cada any. El senyor Hurtado i Miró, però, intervingué desinteressadament en l'afar, com sempre, i és innocent i desconixedor de tot. Pobret!

POLÍTIC DESHONEST

Amadeu Hurtado i Miró que es feia passar, com hem dit, per republicà federal tan aviat va comprendre que podria sortir perjudicat es va retirar. Els revolucionaris no podíem contar amb ell per a res. Anys després, amb el moviment de "Solidaritat Catalana", aparegué novament com a estrella per a retirar-se poc temps després. Mai més no va voler intervenir en política. Elegit degà del Col·legi d'Advocats, dimití el càrrec en triomfar Primo de Rivera, tement haver d'adoptar alguna actitud enèrgica o d'oposició als desigs del Govern facciós de la monarquia borbònica. Fins i tot quan la joventut del Col·legi el va requerir per fer tasca d'oposició a la Junta de Reial Ordre es negà rodonament a prestar el seu ajut. En una de les diferents entrevistes celebrades,

Amadeu Hurtado i Miró, uns mesos abans de proclamar-se la República, es permeté donar consells a la joventut que lluitava contra el règim. Es públic que Amadeu Hurtado i Miró els va confessar que havia fracassat totalment en política, que tot el que havia tocat ho havia trencat i que jamai es posaria al front de cap partit ni de cap grup, puix que era un home que no servia per a dirigir ni per ésser dirigit. Acabà confessant planerament que amb la monarquia ja vivia bé i va pregar als seus visitants que no fessin res, tota vegada que la República seria un règim perjudicial per a tothom.

Aquest home, fracassat, polític deshonest, vint-i-quatre hores després de proclamar-se la República es va oferir als polítics de l'Esquerra.

El que temia Amadeu Hurtado i Miró no era pas la República, sinó els perills de la lluita per a portar-la. Esperava que els altres triomfessin per a aprofitar-se'n personalment. És un cas, tot un cas, que els lectors qualificaran millor i més enèrgicament que nosaltres. De moment i per ésser benèvols en direm barra.

MALA PERSONA

Amadeu Hurtado i Miró, pot ésser bona persona?

El qui s'ha ofert desinteressadament a un partit i el presenta arreu com a un grup de trinxeraires, es fa ben poc honor en voler ésser-ne el capità. Però si, a més els traïx i àdhuc procura sembrar la discòrdia entre els seus components i fa política baixa explicant interioritats certes o incertes als enemics polítics de Catalunya, mereix que se'l tingui per bona persona?

Veritablement, Amadeu Hurtado i Miró dirà el que vulgui; però tot Catalunya sap que és un home tortuós, ple de vanitat i capaç de tot. I en dir capaç de tot no excloïm res. Un polític que surt de l'ostracisme per ésser elegit diputat a Corts Constituents i conseller del Govern de Catalunya, mercès a la generositat de Francesc Macià i després conspira contra d'ell i el presenta arreu com un demagog, faltant descaradament a la veritat—ell que diu ésser-ne servidor—no és digne de viure entre persones educades.

ELS RESIGNATS

—El dia vint-i-u penso llegir-hi l'esquela de la Lliga.

Els homes que fan el que ell ha fet no poden aspirar a altre títol que al de traïdor i com a tals cal tractar-los.

Per ara, doncs, quedem que Amadeu Hurtado i Miró té molta barra i és un traïdor a la amitat.

UN ESPIA A LA CANDIDATURA CATALANISTA REPUBLICANA?

Mentre la guerra durava el senyor Hurtado i Miró era advocat de diferents empreses, potser entre elles hi figurava la casa Tayà, aleshores propietària de "La Publicitat". El cert és que el senyor Hurtado i Miró molt sovint intervingué en afers d'espionatge i mantenia contactes molt estrets amb homes titllats d'espies.

En certa ocasió, el senyor (?) Hurtado i Miró va conferenciar amb el famós Bravo Portillo, cap de policia de Barcelona i espia alemany. Havia de sortir un vaixell amb carregament destinat als exèrcits aliats i Bravo Portillo previngué al senyor (?) Hurtado i Miró que els alemanys en tenien notícia i que si el vaixell sortia del port seria torpedinejat. El senyor Hurtado i Miró no va fer cap ganyota. Amb la seva tradicional fredor de sauri callà com un mort i decidí fer la seva. El vaixell sortí i fou torpedinejat.

Recordes, veritat, Amadeu Hurtado i Miró, mala persona, el "Capità Revuelta"!

No vulguis que la gent et cregui honorable, digne, escrupulós, i home de talent. No ets res més que un home vulgar, carregat de petulància, amb les mateixes febleses que altres i segur que molts dels que tu critiques mai no han volgut carregar damunt la seva consciència la mort de ningú, sols per servir a una empresa contrabandista de guerra i per a guanyar quatre pessetes.

Què saps de l'espionatge Amadeu Hurtado i Miró?

Tu volies ésser ambaixador d'Espanya a França Potser homes que han viscut a sou d'un país no en poden representar altre, veritat?

Amadeu Hurtado i Miró a la candidatura que es diu Catalanista i Republicana? Saps si hi ha algun espia?

Contesta, home honorable.

QUE VOL AMADEU HURTADO

Després del que hem dit i sabent ja qui és Amadeu Hurtado i Miró, no cal que diguem què vol. Presumir, campar-se-la i tot allò que tothom sap i que ell atribueix als altres.

El Pellicena de les festes

Tenim un gran desig que hi hagi una festa en la qual sigui precis el vestit d'etiqueta. I tenim el desig que ens hi convidin. I que hi convidin també al senyor Pellicena Camacho, il·lustre director de "La Voz de su Amo" i regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Ho desitgem per dues raons: perquè tenim smocking i el volem lluir i per a veure vestit d'smocking el senyor Pellicena Camacho.

Creieu que és un espectacle entenedor un espectacle com no se'n veuen cada dia. El Pellicena—ens havíem descuidat el senyor i ara li posem—porta una corbata blanca, que en el ram de corbates i acompanya d'un smocking és una cosa inefable.

L'últim dia que tinguérem la sort de veure'l presenciarem l'escena següent: s'apropà un senyor i li digué:

—Però, escolti, què no ha de començar mai aquest sopar?

L'havia pres per un cambrer!